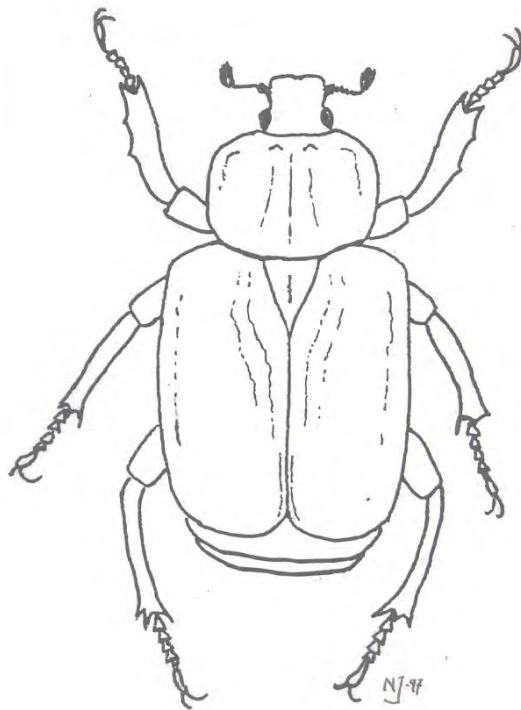

Entomologiska Föreningen Östergötland

MEDLEMSBLAD
OCH
PROGRAM FÖR ÅR 2009

ENTOMOLOGISKA FÖRENINGAR I SVERIGE

Sveriges Entomologiska Förening (SEF)

Riksorganisationen för entomologiska föreningar i Sverige. SEF har som främsta uppgift att utge Entomologisk Tidskrift, men ska också stimulera intresset för entomologi i Sverige. SEF arrangerar t ex det årligen återkommande svenska entomologmötet i anslutning till årsstämman.

Föreningens adress är: Sveriges Entomologiska Förening, c/o Kjell Antonsson, Ekholmsvägen 99, 589 29 Linköping, E-post-adress: (info@sef.nu). Hemsidadress: (www.sef.nu). Parenteser ingår ej i adressen. Du kan också gå in på SEF:s interna hemsida, lösenord ”strimlus”.

SEF:s styrelse har följande sammansättning: Kjell Antonsson, Linköping (ordf), Benedicte Albrechtsen, Umeå (kassör), Petter Bohman, Umeå (sekreterare), Sanne Godow Bratt, Falun (ledamot), Bert Gustafsson, Stockholm (ledamot). Niklas Jönsson, innehar prenumerationskontoret och är distributionsansvariga för Entomologisk Tidskrift. Adressen är: Sveriges Entomologiska Förening, Naturhistoriska riksmuseet, Sektionen för entomologi, Box 50007, 104 05 Stockholm

Lokalföreningarna i Sverige (utom Entomologiska Föreningen Östergötland))

Entomologiska föreningen i Dalarna, c/o Hans Lindmark, Yllesta, 730 40 KOLBÄCK tel(hem): 0220-41050.

Entomologiska Föreningen i Stockholm, Naturhistoriska riksmuseet, Sektionen för entomologi, Box 50007, 104 05 STOCKHOLM, Tel: 08-51954089 (Bert Gustafsson).

Entomologiska Föreningen i Uppland, c/o Stefan Eriksson, Murargatan 18A, 754 37 UPPSALA. Tel: 018-501559 (Stefan Eriksson).

Entomologiska sällskapet i Lund, Zoologen, Helgonav. 3, 223 62 LUND. Tel: 046-293005 (Thomas Jonasson), 040-437411 (Magnus Wedelin). Ger ut tidskriften ”FaZett”.

Föreningen SydOstEntomologerna (FSOE), c/o Mats Lindeborg, Dackegatan 3, 392 44 KALMAR, tel: 0480-288 24. Ger ut den lokala tidskriften ”Lucanus”.

Föreningen Sörmlandsentomologerna c/o Håkan Elmquist, Hedlandet, 64792 MARIEFRED, Tel: 0159-12595, 070-4716824. Ger ut den lokala tidskriften ”Graphosoma”.

Gotlands Entomologiska Förening (”Körkmacken”) c/o Mats Björck, Mårtens Kvior 9, 623 35 BURGSVIK. Tel o fax: 0498-497422. Ger ut den lokala tidskriften ”Körkmacken”.

Gästriklands Entomologiska Förening, (föreningen vilande), c/o Göran Sjöberg, Furuängsvägen 56, 805 98 GÄVLE, tel (hem):026-168553.

Norrlands Entomologiska Förening, Inst. för Ekologi & Geovetenskap, Umeå Universitet, 901 87 UMEÅ, Benedicte Albrechtsen, tel: 090-786 70 11. Ger tillsammans med den botaniska föreningen ut tidskriften ”Natur i Norr”.

Västsvenska Entomologklubben, Naturhistoriska museet, Box 7283, 402 35 GÖTEBORG, Tel: 031-7752412 (Torkel Hagström). Ordf. Johnny Lindqvist, 031-711 56 89. Ger ut den lokala tidskriften ”Aromia”.

Prenumerera på Entomologisk Tidskrift

Utgivare: Sveriges Entomologiska Förening

Tidskriften grundades år 1880. Entomologisk Tidskrift publicerar originalarbeten och översikts-artiklar i entomologi. Tidskriften utkommer tre gånger om året och en volym omfattar ca 180 sidor.

Det är synnerligen angeläget att du som entomolog prenumererar på tidskriften. Om inte antalet prenumeranter ökar, finns det en risk att den måste läggas ned. Detta vore en katastrof för entomologin i Sverige eftersom den är det enda riksforum för svensk entomologi som finns. Tidskriften har på senare år också förändrats, så till vida att den numera är en blandtidskrift med både vetenskapliga artiklar och sådana med mera populärt innehåll och många färgbilder. Naturvård med entomologiska förtecken är numera en viktig del av tidskriften utbud. Kom gärna på föreningsmötena, då vi ofta har med tidskriften, så kan du själv bilda dig en uppfattning om det kan vara något för just dig.

Privatpersoner i Sverige prenumererar på tidskriften för 300 kr/år. Prenumerationsavgiften betalas in till Entomologisk Tidskrift Prenumeration pg 6 60 47 - 2. Prenumerationskontor med distributionsansvar: Niklas Jönsson, Sveriges Entomologiska Förening, Naturhistoriska riksmuseet, Sektionen för entomologi, Box 50007, 104 05 Stockholm, e-mail: pren@sef.nu

Redaktion:

Huvudredaktör

Mats Jonsell
Department of Entomology, SLU
Box 7044
750 07 Uppsala
Tel: 018-67 28 76, fax: 018-67 28 90
E-mail: mats.jonsell@entom.slu.se

Redaktionskommitté:

Göran Andersson, Mölndal. Tel: 031- 27 25 57, 775 24 20
Karl-Olof Bergman, Linköping. Tel: 013 – 28 26 85
Ragnar Hall, Uppsala. Tel: 018 – 40 22 58, 67 19 77
Sven Hellqvist, Umeå. E-post: shellq@telia.com
Håkan Ljungberg, Uppsala. Tel: 018 - 67 25 92 (arb.)
Nils Ryrholm, Uppsala. Tel: 018- 46 06 66
Mikael Sörensson, Lund. Tel: 046- 15 15 97, 222 78 02

Entomologiskt material och litteratur

Liksom flertalet lokalföreningar erbjuder vi en viss försäljning, förmedling och samordnande av inköp av entomologiskt material. Den som vill påbörja sina studier av eller samla insekter stöter ofta på stora problem med att få tag på bestämningslitteratur, samlingslådor, spännbräden och andra entomologiska utensilier. Här nedan räknas de saker upp som vi säljer eller på annat sätt kan underlätta införskaffandet av. Dessutom listas företag och föreningar som kan hjälpa till. All information får dock inte plats på denna sida så fråga därför på våra medlemsmöten om du har frågor av detta slag. Ansvarig för dessa frågor är Björn Ström, tel. nr: 013-103451. Björn har oftast med sig en del material till våra möten på Naturcentrum.

Material som EFÖ säljer eller kan samordna inköp:

Samlarrör i plast, två storlekar (tål etylacetat !)

Etylacetat

Plastburkar med lock (för spritlagt material)

Prepareringslim (Nitor cellulosaaklistor)

Samlingslådor i trä med glaslock (Pigans Slöjd) ca 300 kr.

Samlingslådor av kartong (22x38x5).

Nålar och uppklistringslappar

Ny litteratur, Stereolappar (samordnar inköp vid behov)

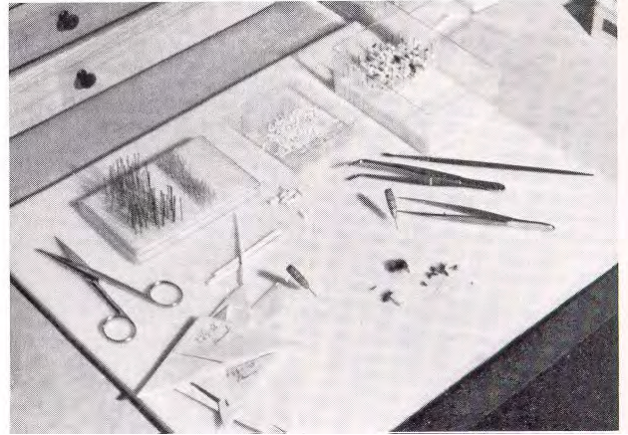
Håvar, Mjukpincetter, Spännbräden m.m.

Material som går att låna från EFÖ

Små fönsterfällor (ca A3 - storlek)

Bilhåv (monteras på takräcke)

Malaisiefällor (sätt upp o töm så hjälper vi till med bestämning)

Företag som säljer entomologiskt material

-Nacka läromedel, Möjavägen 7, 13234 SALTSJÖ-BOO, 08- 7151197

-TG Gruppen i Mölndal AB, Möbelgatan 6, 431 33 MÖLNDAL, tel: 031-275130

-Axel Johnsson Instrument AB, Box 1365, 171 26 SOLNA

-BIOFORM, Meiser GmbH & co. Bittlmairstrasse 4, 8070 Ingolstadt

-Fritz Weber, Entomologiebedarf, 7000 Stuttgart, Hohenterwiel str. 10

-Stanislav Snell, 14733 Tumba, 08-53035602

-Heraco AB, Box 100, 913 22 Härnösand, 090-236 40

-Benfidan, Praestbrovej 10, DK-7900 Nyköping Mors, Denmark

-Marris house nets, 54 Richmond Park Avenue, Queen's Park, Bournemouth, England BH8 9DR.

-Tamro MedLab AS (stereolappar etc): www.tamromedlab.no

-Bioquip, www.bioquip.com

-Ento Sphinx, Entomological Equipment. Okruzni 847, 53003 Pardubice, Czech Republic

evamarvanova@volny.cz (OBS f d Morpho som är vår centrala inköpskanal och om vi har mycket goda erfarenheter utav)

En sida med många adresser på firmor som säljer material:

<http://insects.ummz.lsa.edu/entostuff.html>

Litteratur

-Apollo Books, Kirkeby Sand 19, DK-5771 STENSSTRUP, DENMARK (numera endast böcker från det egna förlaget)

-Mikael Sörensson, Adelg. 11b, LUND. tel: 046-107802, 151597 (antikvariska böcker på listor som kan beställas)

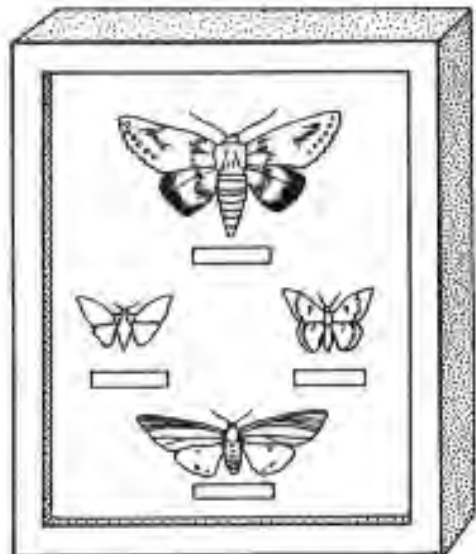
-Scandinavian entomology ltd. P.O. Box 24, 24017. SANDBY. tel:046-51823

-E.W. Classey ltd. P.O. Box 93, FARINGTON, Oxon SN7 7DR, England

-Naturbokhandeln, Stenåsa, 38062 MÖRBYLÅNGA, tel: 0485- 441 42

-Antikvariat.Rönells antikvariat i Stockholm är specialicerade på naturvetenskaplig litteratur

-CWO Department, Oxford University Press, Freepost NH 4051, Corby. Northants NN18 9BR

Mata in i artportalen!

Det fanns en tid då den enskilde naturskådaren satt med sin anteckningsbok och skrev in observationer som visserligen var till glädje för den personen och kanske några till men som på sin höjd nådde till Länsstyrelsen register över hotade arter.

Nu finns artportalen. Här kan alla rapportera alla sina fynd som kan visas i tabeller och på kartor med dygnsvis uppdatering. Förutom all data som kommer till användning i en mängd sammanhang kan nu den enskilde observatören få listor över sina egna fynd på en plats eller totalt. Det finns dessutom på känt ornitologiskt manér en mängd jämförelser att göra för den som är road av dylikt.

Idag finns en portal för fåglar (gamla svalan), en för växter (kärlväxter, svampar, mossor och lavar), en för småkryp (saknas dock en del tvåvingar och steklar), en för fiskar och en för övriga ryggradsdjur. På sikt ska portalerna slås samman till en, vilket bli underlättat för uttag av data. Ofta vill man veta vilka arter (alla kategorier) som hittats på en plats.

Det enda som krävs är just att man matar in sina fynd. Det kan göras på i princip två sätt. Antingen matar man in ett och ett fynd från en plats efter en dag i fält. Har man mycket rekommenderas dock den sk Excel- eller matrisinmatningen. Den innebär att alla data matas in i ett kalkylblad i Excel (ett för varje portal som kan laddas ned från portalen) och med jämna mellanrum skickas sedan denna information in i klump i systemet. Det finns lite olika begränsningar, för småkryp är det t ex begränsat till 150 rader eller max 50 olika lokaler. När man vant sig är dock detta inget problem. Det går snabbt att mata in mängder med data, bara allt är rätt vad gäller namn, stavning, koordinater m m. Det går att mata in såväl gamla som nya fynd.

I början kan det kännas lite motigt och knöligt, men det kommer man snart över, bara fortsatt, ge inte upp. Föreningen anordnar kurser och inmatningskvällar som både är trevligt att delta på och som gör att man kommer över de initiala svårigheterna.

Så nu återstår bara en sak – dina inmatningar. Klicka på ”Bli rapportör” och skaffa ett lösenord, sedan är du fast och blir en artportalare som många många andra. Skriv artportalen.se

Kataloger

Småkrypsportalen innehåller också en del andra specialfunktioner. Dit hör kataloger över olika insektgrupper (just nu skalbaggar och svävflugor) som du hittar på småkrypssidan innan du loggar in. Klicka på den länken och plötsligt öppnar sig en hel värld av latinska namn, nämligen en förteckning över alla arter som påträffats i Sverige och i vilka landskap de hittats. Det nya är att det under varje art och landskap också finns en tidsdifferentiering (en liten klocksymbol längst ut till höger på varje rad) som visar under vilka tidsperioder det finns fynd av den aktuella arten. Detta är någonting mycket större än vad det ser ut att vara, då vi tidigare endast kunnat se om en viss art är funnen eller ej men där ett 1800-talsfynd markerades likadant som ett från år 2000. Nu kan vi efterhand verkligen se vilka arter som finns i respektive landskap och det blir dessutom ett värdefullt underlag för t ex rödlistning. Den kanske allra största fördelen är dock att det kan verka som en stimulans för den gamla hederliga fuanistiken då det nu blir värdefullt med fynd av alla arter från alla landskap och de olika tidsperioderna. Alla och envar har nu stora möjligheter att bidra med nya uppgifter kring sina favoritinsekter i sitt landskap.

Katalogerna blir också underlag för det kvalitetssäkringsarbete som påbörjats kring insektsfynd på artportalen. Minst ett fynd av varje art och landskap samt tidsperiod ska nu preciseras, i vilken samling det finns och huruvida det är kontrollbestämt av en specialist eller ej.

Rapport från det nittonde Svenska entomologmötet på Gotland 2008

Det svenska entomologmötet var 2008 förlagt till Fröjel på västra Gotland den 24-26 juli, med öns Entomologiska Förening som värd. Liksom flera andra passade jag och min hustru på att semestra några dagar före och några efter själva entomologmötet. Det var en väldigt succéartad taktik, för då kunde man i lugn och ro lära känna omgivningarna och bekanta sig med övriga tillresta entomologer och övriga familjemedlemmar. Lagom till själva mötet var man då klar med allt sådant som man annars måste tillgodogöra sig på mycket kort tid i vanliga fall. Entomologmötet var annars upplagt på traditionellt sätt med ankomst em-kväll och sedan två dagar med främst exkursioner, förutom själva årsmötet som denna gång förlades till andra dagens förmiddag. Skillnaden var att mötet påbörjades torsdag och avslutades på lördagen i syfte att undvika de värsta turistströmmarna i slutet av juli.

Det fina vädret och ett välorganiserat möte med Mats Björck i spetsen, gjorde att dagarna på Gotland blev mycket trevliga. Det är ju just den oslagbara kombinationen av trevligt entomologiskt sällskap och fina exkursionlokaler som gör dessa möten till höjdpunkter på året. När man sedan får uppleva ett antal smedbockar, åttafläckig praktbagge, apollofjäril, kattunvisslare och dolkstekel m m, så kan det inte bli så mycket bättre. Det var framförallt Tofta skjutfält som visade upp en fantastisk insektfauna. De upplagda virkeshögarna lockade till sig vedlevande arter. Det är emellertid just det som är problemet då honorna lägger sina ägg i vedtravarna som sedan transporteras bort och hela det årets reproduktion förloras. Vi påpekade detta och nu är det bestämt att flertalet vedtravar får ligga kvar tills djuret ynglat färdigt i dessa.

Entusiastiska och debattgladare deltagare på årsmötet i Fröjel, V Gotland i juli 2008.

Smedbock (*Ergates faber*) uppträdde ymnigt på timmertravar på Tofta skjutfält mellan Klintehamn och Visby.

Tjugonde Svenska Entomologmötet i Södermanland, Fiskeboda, 12-14 juni 2009.

Fiskeboda ligger 3-4 mil SV om Eskilstuna på en halvö i Hjälmareni den V delen av Södermanland. Det sjönära läget ger upphov till många spännande naturmiljöer och det finns också fina utflyktsmål i närheten som t ex Julita gård. Programmet börjar med samling efter kl 15 på fredagseftermiddagen, nattlampor på kvällen/natten, årsmöte på lördagsförmiddagen och exjursioner på lördag eftermiddag och hela söndagen, då kosan ställs till Vinön med bil och färja. Ett flertal olika prisalternativ finns för mat och logi och även möjligheter till camping.

Anmäl till styrelsen om du är intresserad så får du efterhand mera information. Föreningen brukar sponsra resor m m för deltagare. Sista anmälningsdag den 15 april men allra bäst är om du meddelar intresse snarast så att frågan kan tas upp på årsmötet.

Dagfjärilsbok färdig 2009.

Arbetet med bokslutet och redovisningen av dagfjärilsprojektet i Östergötland är nu inne i ett slutskede. Vi planerar att det ska i form av en bok som beskriver starten, inventeringen, resultatet och olika analyser av resultaten. Varje art presenteras på en sida med bl a en karta som visar var den är funnen. Boken kommer att innehålla många färgbilder och riktdad till naturintresserad allmänhet.

Alla som deltagit i projektet får givetvis boken som f ö kommer att säljas på möten och ev också i våra lokala bokhandlar i Östergötland. Om du inte varit med i projektet med är intresserad av att köpa boken är vi tacksamma om du hör av dig redan nu, så att vi kan beräkna hur många vi ska trycka. Priset kommer att bli lågt, d v s i närheten av tryckkostnaden.

Mera om dagfjärilar

Alla som vill fortsätta titta efter dagfjärilar hemmavid har nu möjlighet att delta i en landsomfattande miljöövervakning på tre olika nivåer. Den enklaste nivån går ut på att man står vid en punkt (eller kanske en tomt) och ser vilka dagfjärilar som flyger där under en kvart. Sedan besöks denna plats vid 4-7 ggr under en säsong och alla data matas in i artportalen. Eller så kommer man fram till en slinga i hemtrakten på 1-2 km som man vandrar utefter vid minst 3-4 tillfällen under säsongen. Det tredje alternativet är att man vandrar en förutbestämd slinga i Östergötland. Det sista alternativet kommer att ersättas med reseersättning och kanske någon ytterligare betalning. I samtliga fall får du sedan resultaten från samtliga punkter och slingor och det sammanlagda resultaten kommer under årens lopp att kunna avslöja förändringar i dagfjärilsfaunan i Sverige och Östergötland.

Om du är intresserad av ett deltagande så hör av dig till Kjell Antonsson, 013-156975 eller kjell.antonsson@home.se

Medlemsmatrikel 2008

Vi är mycket tacksamma för synpunkter på de eventuella felaktigheter som kan förekomma och även att de som har e-postadress men inte står med, anmäler detta genom att skicka e-post till (bjorn_strom@telia.com).

Det som diskuteras i föreningen är att använda utskick med e-post vid spontant uppkomna programpunkter som inte finns med i ordinarie program, eller när vi tvingas ändra datum och liknande. Därför är vi också tacksamma för upplysningar om medlemmar som inte har e-post men ändå vill ha meddelande om dylika ändringar, per post eller telefon.

Nationalnyckeln för Sveriges fauna och flora

Artdatabanken ger sedan 2005 ut bokverket nationalnyckel för Sveriges fauna och flora. Avsikten är att det ska ges ut 2-4 volymer per år och det har hittills utkommit fem volymer, omfattande dagfjärilar, mångfotingar, bladmossor svärmare/spinnare och långhorningar. Totalt planeras minst 100 band och avsikten är att alla organismgrupper ska behandlas. Det kommer då att bli ett av de mest omfattande bokverk om flora och fauna som getts ut i världen.

Varje volym är riktiga praktverk, rikt illustrerade i A4-format. Priset är dessutom otroligt lågt. Varje volym kostar 200-300 kr beroende på om man prenumererar eller köper enstaka volymer samt frakt m m. Normalinbindningen är klotband men det finns också möjlighet att köpa banden i renskinn och då kostar de ca 450 kr/band, vilket även det är ett mycket lågt pris.

Entomologiska Föreningen Östergötland kan varmt rekommendera alla som är intresserade av naturen att köpa och prenumerera på nationalnyckeln. Du kan anmäla dig som prenumerant och få mer information på hemsidan; <http://www.nationalnyckeln.se/>

Prenumerera på Fauna och flora

Denna anrika tidskrift har fått ett nytt ansikte och en ny ansvarig utgivare. Från 2002 är det Artdatabanken på SLU som ger ut den. Den har fått en ny snygg layout med mycket färgbilder och modernt utseende. Innehållet är tänkt att kretsa en hel del kring arbetet med skydd av hotade arter, biologisk mångfald och taxonomi och innehåller icke sällan artiklar med entomologisk anknytning. Gör en insats och stötta denna viktiga och mycket läsvärda tidskrift.

Prenumerationspriset ligger på det facila priset av 200 kr för 4 fullmatade nummer. PG: 101 05 84-9. Skriv Fauna & flora och årtal samt namn och adress på inbetalningskortet.

Kikare något för en flugsamlare? - Presentation av en fjärilskikare

På senare år har många kikare fått bättre närgräns och de senaste modellerna av toppkikarna som fågelskådare brukar kosta på sig har idag en närgräns på ner mot två meter. Med en så kort närgräns kan man faktiskt skåda fjärilar och trollsländor även om det kan vara opraktiskt att behöva backa ibland. Insektsskådning av relativt lätta grupper som dagfjärilar eller trollsländor kan många gånger vara ett bra alternativ till att fånga med håv. Trollsländor är inte heller alltid så lätta att fånga. Utomlands i länder med strikta naturskyddslagar som förbjuder fångst är skådning enda alternativet.

Det finns en kikare på marknaden som är speciellt konstruerad för insektsskådning.

Det är **Pentax papilio** som finns med 6.5x eller 8.5x förstoring. Den har en närgräns på 0,5 meter, vilket innebär att man faktiskt kan studera t ex en fluga i en blomma.

Jag köpte kikaren när den kom 2005 och det tillför nya dimensioner när man kan komma mindre insekter som t exflugor nära. Egentligen kan man likna kikaren vid en bärbar stereolupp. Det finns också en stativgänga så att man kan montera den på ett kamerastativ.

Det är en lätt kompakt kikare som väger cirka 300g med bra optiska prestanda. Den är dock inte vattentät men okänslig för stötar som toppkikarna. Jag har därför valt att förvara min kikare i en vattentät väska. Den är också liksom alla kompaktkikare lite svag vid dåligt ljus.

Pentax papilio kostar cirka 1500 kronor och finns t ex att köpa från Naturbokhandeln på Öland. Tänk på kikarens närgräns och insektsskådning när Du skall köpa en kikare.

Björn Ström

Vår förenings syfte är att samla naturintresserade människor som tycker att insekter verkar spännande, till gemenskap och ömsesidigt utbyte av erfarenheter och upplevelser i insekternas värld.

Den är öppen för alla åldrar och det behövs inga förkunskaper för att gå med i föreningen.

Föreningen bildades 1984 genom att bl a Ulf Karlström, Ulrik Lohm, Anders Göthberg och Jan Landin beslöt bilda en styrelse. Verksamheten har årligen bestått av 6-8 föredrag under vår och höst samt 1-3 exkursioner under sommaren.

2002 startade föreningen en stor inventering av Östergötlands dagfjärilar med flera hundra deltagare. Inventeringen avslutades 2007 men har sedan övergått i en inventering av trollsländor som pågår fram 2012.

Förutom ovanstående aktiviteter engagerar sig föreningen också i aktuella naturvårdsfrågor.

En gång om året utkommer ett medlemsblad med program, rapporter, artiklar och aktuella frågor om föreningen och entomologin i Östergötland.

Föreningen samordnar också inköp och förmedlar viss entomologisk utrustning såsom håvar, spännbräden, lådor, nålar, uppklistringslappar, rör, litteratur m m.

Antalet medlemmar är 133. Medlemsavgiften är 100 kr och 50 kr för medlemmar under 18 år som sätts in på föreningens postgiro-nr: 4 96 34 59 - 5.

.....
Föreningens styrelse har följande sammansättning:

Jonas Waldeck (ordf.) Tel: 013 – 661 46
Nicklas Jansson (sekr.) Tel: 0141 - 549 44, arb: 196067/281296
Björn Ström (kassör & distributör) Tel: 013 - 103451
Jan Peterson (ledamot) Tel: 0143 - 142 87
Jonas Levander (ledamot) Tel: 013 - 313746

Tommy Karlsson (suppl.) Tel: 013- 174722
Reine Andersson (suppl.) Tel: 0142 – 193 98

Revisorer

Lars Klingstedt (revisor) Tel: 013 - 125804
Jan Landin (revisorsuppleant) 013-298332

Programkommitté

Nicklas Jansson, Kjell Antonsson, Tommy Karlsson, Reine Andersson och Håkan Andersson (013-148017)

Valberedning:

Magnus Wadstein Tel: 013 - 424 78
Thure Svensson Tel: 013 – 635 28

Föreningens adress: Entomologiska Föreningen Östergötland, c/o Björn Ström, Åbylundsgatan 36, 582 36
Linköping. Tel: 013 – 103451